EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.6.2019
COM(2019) 501 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Belgian vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2019 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Belgian vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2019 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 21 päivänä maaliskuuta 2019. Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Belgia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, jonka Eurooppa-neuvosto vahvisti 21 päivänä maaliskuuta 2019. Neuvosto hyväksyi 9 päivänä huhtikuuta 2019 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä ’euroalueen suositus’.

(2) Koska Belgia kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Belgian olisi varmistettava,

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

(3) Belgiaa koskeva vuoden 2019 maaraportti[2] julkaistiin 27 päivänä helmikuuta 2019. Siinä arvioitiin Belgian edistymistä neuvoston 13 päivänä heinäkuuta 2018 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa.

(4) Belgia toimitti vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2019 vakausohjelmansa 26 päivänä huhtikuuta 2019. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä ’ERI-rahastot’, ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013[3] 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.[4]

(6) Belgiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2019 vakausohjelmassa julkisen talouden rahoitusaseman asteittaista parantamista 0,7 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2018 0,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman[5] perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on rakenteellisesti tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema, ei suunnitelman mukaan saavuteta vuoden 2019 vakausohjelman aikana. Julkisen talouden velka oli enimmillään lähes 107 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2014 ja supistui sen jälkeen 102 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018, ja nyt sen odotetaan vuoden 2019 vakausohjelman mukaan supistuvan 94 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, jotka tarvitaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden tueksi vuodesta 2020 eteenpäin, ei kuitenkaan ole täsmennetty, ja komission kevään 2019 talousennusteen mukaan tämä osaltaan edistää arvioitua rakenteellisen rahoitusaseman heikkenemistä vuonna 2020, jos politiikka säilyy muuttumattomana.

(7) Komissio antoi 5 päivänä kesäkuuta 2019 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen, koska Belgia ei noudattanut velkasääntöä vuonna 2018. Kertomuksessa todettiin kaikkien merkityksellisten tekijöiden arvioinnin perusteella,

---

2 SWD(2019) 1000 final.

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

4 COM(2014) 494 final.

5 Komission yhteistä menetelmää noudattaen uudelleen laskema suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä.

että tehdyn analyysin perusteella ei voida tehdä lopullista päätelmää siitä, noudattaako Belgia perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/97 määriteltyä velkakriteeriä vai ei.

(8) Belgia vahvistaa vuoden 2019 vakausohjelmassaan, että se pyytää vuoden 2019 alustavan talousarviosuunnitelmansa mukaisesti saada hyödyntää ennaltaehkäisevään osioon sisältyvää joustoa Ecofin-neuvoston helmikuussa 2016 vahvistaman *Vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvää joustoa koskevan yhteisesti sovitun kannan* mukaisesti. Belgia pyysi lupaa poiketa tilapäisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, jotta se voisi toteuttaa merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on myönteinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen. Rakenneuudistuksilla tarkoitetaan eläkeuudistusta, verotuksen painopisteen siirtämistä, yhteisöverotuksen uudistusta, työmarkkinauudistusta sekä julkishallinnon uudistusta. Komission kevään 2019 talousennusteessa vahvistetaan, että Belgia noudattaa vuonna 2019 vähimmäisvertailuarvoa, jolla taataan varmuusmarginaali suhteessa alijäämän viitearvoon (3 prosenttia suhteessa BKT:hen). Kaikista toimenpiteistä paitsi julkishallinnon uudistuksesta on nyt annettu säädös. Kun otetaan huomioon toimenpiteiden luonne, ja erityisesti verotuksen painopisteen siirtäminen ja yhteisöverotuksen uudistus, niiden lyhyen aikavälin vaikutuksiin liittyy edelleen epävarmuutta etenkin siksi, että uudistus ei ole budjettineutraali, mikä on heikentänyt julkisen talouden rahoitusasemaa. Niillä on kuitenkin parannettu talouden kasvupotentiaalia ja alennettu työttömyysastetta ja pienennetty makrotalouden epätasapainojen riskejä, mikä on vaikuttanut myönteisesti julkisen velan kestävyyteen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Näin ollen Belgian voidaan tällä hetkellä katsoa täyttävän edellytykset poiketa tilapäisesti keskipitkän aikavälin tavoitteesta pyytämänsä 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019, kunhan se toteuttaa sovitut uudistukset asianmukaisella tavalla, mitä seurataan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(9) Neuvosto suositti 13 päivänä heinäkuuta 2018 Belgialle sen varmistamista, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu ei ole yli 1,8 prosenttia vuonna 2019, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Koska Belgia täyttää edellytykset poiketa tilapäisesti keskipitkän aikavälin tavoitteesta pyytämänsä 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen rakenneuudistuslausekkeen nojalla, vuonna 2019 vaadittavaa rakenteellista sopeutusta voidaan pienentää 0,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen, jolloin nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvu olisi vuonna 2019 enintään 2,8 prosenttia. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan on vaarana, että julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä suositellulta sopeutusuralta poiketaan merkittävästi vuosina 2018 ja 2019 yhdessä tarkasteltuina.

(10) Kun otetaan huomioon, että Belgian julkisen talouden velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ja ennustettu tuotantokuilu on 0,1 prosenttia, vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yhteisesti sovitun vaatimuskaavion perusteella nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu saisi vuonna 2020 olla enintään 1,6 prosenttia, jolloin rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan on vaarana, että vaatimuksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2020, kun oletetaan, että politiikka säilyy ennallaan. Belgian ei alustavan näytön perusteella ennusteta noudattavan velkasääntöä vuosina 2019 ja 2020. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että vuodesta 2019 alkaen olisi toteutettava tarvittavia toimenpiteitä vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten noudattamiseksi. Mahdollisten satunnaistulojen käyttö julkisen talouden

velkasuhteen pienentämiseksi edelleen olisi tärkeää. Belgian julkisen talouden keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyys on edelleen uhattuna, mikä johtuu suuresta velan määrästä suhteessa BKT:hen ja väestön ikääntymisestä aiheutuvien, erityisesti eläkkeisiin ja pitkäaikaishoitoon liittyvien kustannusten ennakoidusta kasvusta. Vuonna 2015 säädettiin joukko eläkeuudistuksia, joiden seurauksena lakisääteistä eläkeikää nostetaan 65 vuodesta 66 vuoteen vuodesta 2025 alkaen ja 67 vuoteen vuodesta 2030 alkaen. Lisäksi varhaiseläkettä koskevia ikään ja työskentelyvuosiin liittyviä vaatimuksia tiukennettiin. Tästä huolimatta julkiset eläkemenot kasvaisivat silti vuoteen 2070 mennessä 2,9 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, ja kasvu tapahtuisi lähinnä seuraavien kahden vuosikymmenen aikana. Lisäksi useiden suurten virkamiesryhmien varhaiseläkkeelle jäämisen ehdot ovat edelleen tavanomaisia ehtoja edullisemmat. Pitkäaikaishoitoon käytettävien julkisten menojen ennustetaan kasvavan 1,7 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä. Kasvu on keskimääräistä suurempaa, ja menojen määrä on jo lähtökohtaisesti yksi EU:n suurimmista. Pitkäaikaishoidon järjestämisen hajanaisuus – kun toimivaltuudet ovat jakautuneet eri hallintotasoille – asettaa jotkin varainkäytön tehokkuuden osa-alueet kyseenalaisiksi, joten äskettäisen tehtävien siirron nettovaikutus ei ole vielä selvillä. Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän vahvistaminen auttaisi saavuttamaan tavoiteltuja tehokkuushyötyjä. Hoitopalettia voitaisiin ehkä optimoida pitkäaikaishoitojärjestelmän kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

(11) Julkisten menojen koostumusta ja tehokkuutta voidaan parantaa, jotta voidaan luoda liikkumavaraa julkisten investointien lisäämiselle. Viimeaikaisesta vähenemisestä huolimatta Belgian kokonaismenot suhteessa BKT:hen ovat edelleen euroalueen suurimpia. Julkisten menojen suuruus viittaa siihen, että julkista taloutta voitaisiin sopeuttaa menopohjaisemmin. Kun otetaan huomioon julkisten menojen suuruus, tiettyjen politiikkojen tulokset ja tiettyjen julkisten palvelujen laatu, herää kysymys kustannustehokkuudesta. Menojen uudelleenarvioinnit ja politiikka-arvioinnit voivat auttaa Belgiaa priorisoimaan ja parantamaan julkisten menojen tehokkuutta. Lisäksi menojen uudelleenarviointien yhteydessä voitaisiin arvioida yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaan suunnatun epäsuoran julkisen tuen tehokkuutta. Tuki on Euroopan unionin suurimpia suhteessa BKT:hen, ja sen kasvu jatkui viime vuonna. Liittovaltion ja alueelliset viranomaiset ovat hiljattain ilmaisseet kiinnostuksensa sisällyttää menojen uudelleenarvioinnit talousarviomekanismiinsa.

(12) Julkisen talouden koordinointi eri tahojen välillä ei tällä hetkellä ole riittävän joustavaa, jotta voitaisiin luoda liikkumavaraa suuriin hankkeisiin tehtäville julkisille investoinneille. Tuloksellinen julkisen talouden koordinointi on olennaista Belgian kaltaisessa liittovaltiossa, missä suuri osa menoja koskevasta toimivallasta on siirretty valtiotasoa alemmille hallintotasoille. Muodollista sopimusta vuotuisista tavoitteista kaikilla hallintotasoilla ei edelleenkään ole vuonna 2013 tehdystä yhteistyösopimuksesta huolimatta, mikä vaikeuttaa julkisen talouden koordinointia. Toisin kuin aiemmissa vakausohjelmissa, kun neuvottelukomitea pani merkille julkisen talouden kehitysarvion, kaikki hallintotasot hyväksyivät vuoden 2018 vakausohjelmassa esitetyn julkisen talouden kehityksen kokonaisarvion ja tukivat julkisen talouden tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2020 mennessä kaikilla hallintotasoilla. Vaikka hyväksyntä lisäsi kehityksen kokonaisarvion uskottavuutta, vuotuisista julkisen talouden tavoitteista kullakin hallintotasolla ei päästy muodolliseen sopimukseen. Erimielisyys tavoitteista voi heikentää keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävän kokonaisarvion toteutumista. Lisäksi se estää finanssipolitiikkaa käsittelevän korkean neuvoston julkisen sektorin lainanottotarvetta käsittelevän jaoston mahdollisuuksia valvoa näiden tavoitteiden noudattamista.

Vuoden 2019 vakausohjelma sisälsi vain suuntaa-antavia julkisen talouden kokonais- ja välitavoitteita, sillä sekä liittovaltion tasolla että alue- ja kuntatasolla järjestettiin vaalit 26 päivänä toukokuuta 2019.

(13) Viimeaikainen talouskasvu on johtanut työllisyyden kasvuun, ja työllisyys on korkeimmillaan kymmeneen vuoteen. Siitä huolimatta työntekijöiden siirtyminen työvoiman ulkopuolelta tai työttömyydestä työllisiksi on edelleen vähäistä eikä Belgia ole saavuttamassa työllisyysasteen osalta Eurooppa 2020 -tavoitettaan (73,2 prosenttia). Alueelliset työmarkkinaerot ovat edelleen suuria. Nuorisotyöttömyys ylittää selvästi unionin keskiarvon Brysselissä. Matalan osaamistason työntekijöiden, maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, ikääntyneiden työntekijöiden ja vammaisten osallistuminen työmarkkinoille on vähäistä. Tämä viittaa siihen, että sekä rakenteelliset että väestöryhmäkohtaiset tekijät estävät työmarkkinoille integroitumista ja että nykyiset aktivointitoimenpiteet eivät ole yhtä toimivia kaikkien väestöryhmien kohdalla. Ikääntyneiden (55–64-vuotiaiden) työntekijöiden työllisyysaste on edelleen alle EU:n keskiarvon, ja ero on vielä suurempi yli 60-vuotiaiden kohdalla. Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, erityisesti naisten, työttömyys on edelleen muita yleisempää, heidän työvoimaosuutensa on pienempi, heidän osuutensa köyhistä työssäkäyvistä on muita suurempi, ja he ovat useammin ylipäteviä. Uusien tulokkaiden kotouttamiseksi ja syrjinnän torjumiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä, mutta koordinointi on kuitenkin edelleen puutteellista pyrittäessä vastaamaan maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kohtaamiin haasteisiin. Vähäisen työmarkkinoille osallistumisen parantamiseksi on toteutettu toimenpiteitä niin kutsutun *Jobs deal* -työmarkkinauudistuksen yhteydessä, mutta niiden vaikutuksia on vielä arvioitava.

(14) Työnteon taloudellisia pidäkkeitä on edelleen merkittävästi. Vaikka verotuksen muutos on kaventanut työn verokiilaa, se on edelleen keskimäärin suuri kaikkien palkansaajien keskuudessa lukuun ottamatta erittäin pienipalkkaisia (joiden palkka on 50 prosenttia keskipalkasta). Belgia on edelleen ainoa jäsenvaltio, jossa työttömyysetuuksia ei ole rajoitettu ajallisesti, vaikka ne asteittain pienenevätkin. Sairauden tai vamman vuoksi etuuksia saavilla ja kotitalouksien toisilla tulonsaajilla on taloudellisia pidäkkeitä ottaa vastaan kokopäivätyötä. Erityisesti yksinhuoltajilla (ja vähemmässä määrin pareilla, joilla on lapsia) on vain vähän taloudellisia kannustimia (kokoaika)työn vastaanottamiseen siitä aiheutuvien kustannusten ja etuuksien menettämisen vuoksi. Lisäksi voi syntyä koordinointiongelmia, sillä vastuu sosiaalisesta suojelusta on jaettu liittovaltion, alueellisten ja paikallisten tasojen kesken. Sosiaaliturvajärjestelmä ei kata kaikkia työssäkäyviä, eikä kaikkien sosiaaliturva ole riittävä.

(15) Koulutustulosten heikkeneminen ja merkittävät erot koulutusjärjestelmässä ovat edelleen ongelma. Niiden nuorten osuutta, jotka eivät hallitse perustaitoja, on tarpeen pienentää erityisesti ranskankielisessä yhteisössä, jossa osuus on OECD:n keskiarvoa korkeampi. Sosioekonomisesta taustasta ja maahanmuuttajataustasta aiheutuvat koulutustulosten erot ovat suuria. Opettajat tarvitsevat lisää tukea moninaisuuden hallintaan, ja heidän täydennyskoulutustaan on yhä tarpeen mukauttaa. Koulutustulosten parantamiseen ja erojen kaventamiseen tähtääviä uudistuksia on vauhditettava, jotta voidaan lisätä osaamisvaltaista, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä sosiaalista osallisuutta. Ranskankielisen yhteisön merkittävä koulu-uudistus *Pacte d'excellence* etenee. Hankkeen tarkoituksena on parantaa perustaitoja, tehokkuutta ja hallinnointia sekä vähentää eriarvoisuutta. Sen yhteydessä on annettu asetuksia opettajien töiden organisoinnista, yhteisestä opetussuunnitelmasta, koulujen

johtajien asemasta sekä uusien oppilaiden ranskan kielen taidosta, ja ne tulevat voimaan syyskuussa 2020. Flaaminkielinen yhteisö toteuttaa joitakin keskiasteen koulutuksen uudistuksia lukuvuodesta 2019/2020 alkaen, mutta oppilaiden ohjaaminen varhaisessa vaiheessa erityyppisiin kouluihin on edelleen ongelma. Näiden uudistusten ja toimenpiteiden vaikutus riippuu myös niiden tosiasiallisesta täytäntöönpanosta ja seurannasta. Belgian liittoparlamentti on myös laskenut oppivelvollisuusiän kuudesta vuodesta viiteen. Kun otetaan huomioon jo ennestään suuret koulutusmenot, uudistuksissa on keskityttävä entistä enemmän järjestelmän tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseen ja sen kykyyn tuottaa tulevaisuudessa tarvittavia ja työmarkkinoiden kannalta olennaisia taitoja.

(16) Taitojen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuus ja vähäinen ammatillinen liikkuvuus haittaavat työllisyyden ja tuottavuuden kasvua. Huolimatta useista alueellisista ja liittovaltion toimista, joilla on pyritty paikkaamaan osaamisvajetta ja lisäämään aktivointia myös osana *Jobs deal* -uudistusta, työvoimapulaa esiintyy useilla aloilla, erityisesti tieto- ja viestintätekniikassa, rakennusalalla sekä terveydenhoidossa. Rakennusalan kasvua hidastavat taitojen puute ja työvoimapula. Joillakin aloilla työvoiman uudelleenkoulutusta ja jatkokoulutusta on lisättävä merkittävästi. Myös aikuisten osallistuminen koulutukseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen on vähäistä. Heikko kielitaito on merkittävä ongelma etenkin Brysselissä, jossa kansallisen uudistusohjelman mukaan noin puolessa tarjolla olevista työpaikoista edellytetään sekä ranskan että hollannin taitoa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on suuri, mutta tutkinnon suorittaneita on liian vähän luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan aloilla (jäljempänä ’STEM-alat’). Vuonna 2016 Belgia sijoittui EU:n 26. sijalle STEM-alojen korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrässä ja näihin aloihin liittyvillä koulutusaloilla aloittaneiden uusien opiskelijoiden määrä oli alhainen etenkin naisten osalta. Flanderin vuosia 2012–2020 koskevan STEM-toimintasuunnitelman toteuttaminen on kokonaisuudessaan edennyt, mutta keskiasteen teknisen tai ammattitutkinnon suorittaneiden määrä on STEM-aloilla pysynyt vuoden 2010 tasolla. Ranskankielisellä yhteisöllä ei ole STEM-aloja koskeva suunnitelmaa, ja sen on vielä toteutettava äskettäin hyväksytty digitaalista koulutusta koskeva strategia. Luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan alan yrittäjätaitojen puute jarruttaa uusien yritysten perustamista. Digitaalisten taitojen yleinen taso on hyvä, mutta se ei ole paranemassa. Kansallisessa uudistusohjelmassa korostetaan Flanderin ja Vallonian välistä sopimusta alueiden välisen työvoiman liikkuvuuden parantamiseksi.

(17) Tutkimus- ja kehitystoiminta on keskittynyt muutamille teollisuudenaloille eikä innovoinnin levittäminen muualle talouteen ole riittävää, mikä viime kädessä vaikuttaa tuottavuuden kasvuun. Julkinen tutkimustoiminta vaikuttaa olevan alle unionin keskiarvon alueilla ja kunnissa Flanderia lukuun ottamatta. Tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin alalla on myös alueiden välisiä ja sisäisiä eroja. Strategisia investointeja koskevassa kansallisessa suunnitelmassa todetaan, että lisäämällä digitalisointia voitaisiin parantaa maan tuottavuutta ja innovointikapasiteettia. Tämä edellyttää digitaaliseen infrastruktuuriin tehtäviä investointeja – mukaan lukien toimia, joilla 5G saadaan onnistuneesti käyttöön –, inhimillistä pääomaa ja yrittäjyyttä sekä digitaaliteknologian nopeaa käyttöönottoa erityisesti yrityksissä, jotka ovat jääneet siinä jälkeen.

(18) Tieinfrastruktuurin laatu heikkenee, sillä siihen ei ole vuosiin kohdistettu kuin vähäisiä julkisia investointeja. Laajan ja tiheän tieverkon ylläpito ei myöskään vaikuta kustannustehokkaalta alueiden ja paikallisviranomaisten kannalta. Belgian tiet ovat

unionin ruuhkaisimpia. Rautatieverkko on tiheä ja laadukas, mutta sen valmiiksi saaminen ja parantaminen on edelleen haaste, ja etenkin Brysselin ympäristössä sekä Antwerpenin ja Zeebruggen satamiin johtavilla väylillä on ruuhkia. Esikaupunkialueiden rautatieinfrastruktuuriin ja opastinlaitteisiin on suunniteltu merkittäviä investointeja, mutta niitä jarruttavat erityisesti alueiden talousarviomäärärahojen myöntämistä koskevat säännöt. Lisäksi vääristävät kannustimet ja kilpailun ja investointien esteet kotimaan rautateiden henkilöliikenteessä ja kaupunkien välisessä linja-autoliikenteessä rajoittavat vaihtoehtoisten joukkoliikenteen ja vähäpäästöisen liikenteen kysyntää ja tarjontaa. Lisääntyvät ruuhkat johtuvat osittain henkilöautojen jatkuvasta lisääntymisestä, johon kannustavat teiden maksuttomuus, työsuhdeautovähennys ja alhainen ympäristöverotus. Kiinteän omaisuuden varainsiirtoverot ovat korkeita, ja työsuhdeautojärjestelmä vaikuttaa haitallisesti liikkuvuuteen. Rautatiepalvelujen laatu on heikentynyt, ja julkisen liikenteen tarjonnassa on kaupunkialueilla sekä kaupunki- ja maaseutualueiden välillä parantamisen varaa erityisesti Valloniassa, jossa työhön pääseminen on työnhakijoille merkittävä ongelma. Kansallisen uudistusohjelman mukaan merkittäviä investointeja ja uudistuksia on käynnissä kaikilla alueilla, ja liittovaltiotasolla edistytään – yhteistyössä alueiden kanssa – Brysselin esikaupunkialueiden rautatieverkoston loppuun saattamisessa. Belgia on hyväksynyt lain kotimaan rautatiepalveluiden avaamisesta, mutta julkisen palvelun velvoitteiden mukaisen matkustajaliikenteen, josta on liikenteenharjoittajan kanssa tehty suoraan sopimus, osuus on Belgiassa edelleen erittäin suuri. Yksityiset linja-autoliikenteen harjoittajat eivät saa harjoittaa kaukoliikenteen linja-autopalveluja. Takseja koskeva sääntely puolestaan vaihtelee paikallisviranomaisten välillä. Vaikka alueet ovat laatineet omat liikkuvuussuunnitelmansa, koordinoinnin monimutkaisuus estää johdonmukaisen vision liikkuvuudesta Belgian sisällä ja mahdollisesti myös Belgian ja sen rajakaupunkien ja -alueiden välillä. Rautatiealan sääntelyviranomaisella on varaa kehittää sääntelytoimintansa soveltamisalaa.

(19) Energiasiirtymän tueksi tarvitaan huomattavia investointeja. Vanhan, ennen energianormien käyttöönottoa rakennetun rakennuskannan kunnostaminen auttaa saavuttamaan vuosien 2020 ja 2030 päästövähennystavoitteet. Vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönotto on melko vähäistä. Tarvitaan suuria investointeja sähköntuotantoon sekä yhteenliittämiskapasiteettia, älykkäitä verkkoja, varastointia ja energiatehokkuutta.

(20) Hallituksen toimista huolimatta yrityksille aiheutuvat runsaat sääntely- ja hallintorasitteet kuormittavat yrittäjyyttä. Start-up- ja pienyritysten verotusta on kevennetty, mutta rahoitusinvestointien verotus on edelleen monimutkainen. Belgia on uudistanut yhtiölainsäädäntöään, minkä seurauksena on vähennetty yhtiömuotojen määrää, helpotettu sähköistä viestintää oikeudellisissa asioissa, vähennetty vähimmäispääomavaatimuksia ja – kansallisen uudistusohjelman mukaan – uudistettu maksukyvyttömyyslainsäädäntöä niin, että se koskee nyt myös esimerkiksi vapaita ammatteja. Näistä toimista huolimatta rakennuslupien saannissa on pitkiä viiveitä, kiinteistöjen rekisteröinti on kallista ja oikeudenkäyntimenettelyt ovat pitkiä. Hallinto-oikeuden alalla on haasteita, jotka johtuvat resurssien puutteesta ja pitkällisistä menettelyistä, mikä viivästyttää merkittävästi erityisesti rakennuslupien käsittelyä mutta myös hankintamenettelyjä. Lisäksi ilmasto-, energia-, digitaali- ja liikennepolitiikkojen koordinointi on monimutkaista eikä aina tuloksellista. Tulliviranomaisten ja markkinavalvontaviranomaisten välinen yhteistyö on puutteellista, jolloin on suurempi riski, että unioniin pääsee vaatimusten vastaisia tuotteita Belgian rajojen kautta. Vaikutustenarviointia voitaisiin integroida

päätöksentekoprosessiin paremmin. Yritysten saatavilla olevien digitaalisten julkisten palvelujen laatu on heikko. Oikeuslaitoksen puutteellinen digitalisointi, erityisesti tiedonkeruu, on edelleen huomattava haaste. Digitalisoinnin loppuun saattaminen on tärkeää, jotta oikeuslaitoksen laatua voidaan parantaa edelleen esimerkiksi päivittämällä toimintaprosesseja ja hallinnoimalla paremmin tuomioistuinten henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja.

(21) Kilpailun ja investointien esteet useiden yrityspalveluiden alalla haittaavat kasvua ja tuottavuutta. Uusien palveluntarjoajien aloittamisasteet ovat huomattavasti alle EU:n keskiarvon, kun taas voitot ovat EU:n keskiarvoa suuremmat. Komission laatima rajoittavuutta kuvaava indikaattori osoittaa, että kirjanpitäjiä, veroneuvojia, arkkitehteja ja kiinteistönvälittäjiä koskeva Belgian sääntelykehys on huomattavasti tiukempi kuin EU:ssa keskimäärin. Äskettäin annetussa laissa tiukennetaan patenttiasiamiehiä koskevia vaatimuksia. Liittovaltion suunnittelutoimisto arvioi, että vähentämällä reilusti sääntelytaakkaa, joka kohdistuu oikeudellisiin palveluihin, taloushallinnon palveluihin ja arkkitehtipalveluihin, lisättäisiin työn tuottavuutta. Kiinteistökauppoja koskevat säännellyt notaarimaksut ovat huomattavia, mikä nostaa jo ennestään korkeita rekisteröintiveroja. Alueet ovat edistyneet epätasaisesti käsiteollisuuden ja kaupan ammatteja koskevissa uudistuksissa. Vähittäiskaupan alalla on edelleen toimintarajoituksia, jotka haittaavat alan tuottavuutta ja estävät investointeja. Supermarketketjujen kilpailu ei ole optimaalista, mikä johtuu pääasiassa voimakkaasta keskittymisestä ja markkinoille tulon ja niiltä poistumisen hitaudesta. Vähittäiskaupan sääntelyindikaattorin mukaan Belgiassa rajoitetaan jäsenvaltioista kuudenneksi eniten vähittäiskauppiaiden toimintaympäristöä. Kansallisessa uudistusohjelmassa korostetaan viimeaikaisia Brysselissä tehtyjä uudistuksia, joilla helpotetaan vähittäiskaupan sijoittumista. Tietoliikennemarkkinoille on tyypillistä voimakas keskittyminen (jota viimeaikaiset yritysostot lisäävät entisestään) ja kilpailun vähäisyys. Tämä käy ilmi myös suhteellisen korkeista kiinteän verkon palvelujen hinnoista verrattuna vertaismaihin. Kiinteiden verkkojen vähittäismarkkinoille ovat tyypillisiä vakiintuneiden operaattorien ja kaapeliverkko-operaattorien maantieteellisesti määritellyt duopolit. Tämä voi luoda esteitä joidenkin operaattoreiden yhdistettyjen kiinteän verkon ja mobiiliverkon palvelujen tarjoamiselle. Kansallisessa uudistusohjelmassa tuodaan esiin, että talousoikeutta koskeva uudistus, jolla on tarkoitus parantaa kilpailulainsäädännön noudattamista ja maan kilpailuviranomaisen toimintaa tehostamalla menettelyjä ja vähentämällä riskiä uusista riita-asioista markkinatuomioistuimessa, on hyväksytty. Belgian kilpailuviranomaisen resurssit ovat vähäiset muiden jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten resursseihin verrattuna.

(22) Kaudella 2021–2027 voitaisiin EU:n varoja koskevan ohjelmasuunnittelun avulla auttaa korjaamaan joitakin suosituksissa havaituista puutteista, erityisesti maaraportin[6] liitteen D kattamilla osa-alueilla. Näin Belgia voisi mainituilla aloilla hyödyntää kyseisiä rahastoja parhaalla mahdollisella tavalla alueelliset erot huomioon ottaen.

(23) Komissio on vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Belgian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2019 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2019 vakausohjelman ja vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Belgialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Belgian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden

[6] SWD(2019) 1000 final.

kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(24) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[7] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2019 ja 2020 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu on vuonna 2020 enintään 1,6 prosenttia, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus on 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen; käyttää satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; jatkaa uudistuksia pitkäaikaishoito- ja eläkejärjestelmien taloudellisen kestävyyden varmistamiseksi muun muassa rajoittamalla varhaista eläkkeelle siirtymistä; parantaa julkisten menojen koostumusta ja tehokkuutta erityisesti menojen uudelleenarviointien avulla ja koordinoi julkisen talouden toimia kaikilla hallintotasoilla, jotta voidaan luoda liikkumavaraa julkisille investoinneille;

2. poistaa työnteon pidäkkeitä ja lisää aktiivisten työvoimapolitiikkojen vaikuttavuutta etenkin matalan osaamistason, ikääntyneiden ja maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden kohdalla; parantaa koulutusjärjestelmän suoriutumista ja osallistavuutta ja puuttuu taitojen kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmaan;

3. keskittää investointeihin liittyvän talouspolitiikan kestävään liikenteeseen, mukaan lukien rautatieinfrastruktuurin parantaminen, sekä vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen ja tutkimukseen ja innovointiin etenkin digitalisaation alalla, alueelliset erot huomioon ottaen; vastaa kasvaviin liikkuvuuden haasteisiin vahvistamalla kannustimia, joilla lisätään joukkoliikenteen ja vähäpäästöisen liikenteen kysyntää ja tarjontaa, ja poistamalla tähän liittyviä esteitä;

4. vähentää sääntelyyn liittyvää ja hallinnollista rasitusta, jotta voidaan kannustaa yrittäjyyteen ja poistaa palvelualan kilpailuesteitä etenkin tietoliikenteen, vähittäiskaupan ja asiantuntijapalvelujen alalla.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[7] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.